

Aan
Van

Minister van BZK
DGOBDR

nota

Kamerbrief reacties moties Ephraïm inzake
aanstellingswijze cdK en burgemeester

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2024-0000335122

Datum
31 mei 2024

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met
CZW

Bijlage(n)
1

Aanleiding

- Moties van het (voormalig) lid Ephraïm waarin de regering is verzocht om een aanzet tot een uitvoeringswet waarin alle varianten van een gekozen commissaris van de Koning, dan wel gekozen burgemeester worden betrokken, en de Kamer over de uitkomsten te berichten. Onder alle varianten wordt in de context van de moties verstaan een door de kiezers rechtstreeks gekozen commissaris van de Koning (burgemeester) en ook een door provinciale staten (de gemeenteraad) gekozen commissaris van de Koning (burgemeester), zowel uit het midden van provinciale staten, respectievelijk de gemeenteraad, als een buitenstaander die zich verkiesbaar stelt.
- Instemming CBJ d.d. 23 april 2024 met de voorgestelde conceptbrief in reactie op beide moties.
- Instemming MR d.d. 31 mei 2024 met voorgestelde conceptbrief.

Geadviseerd besluit

- Ondertekening bijgaande brief en verzending aan Tweede Kamer

Kern

Procedureel

De aanstellingswijze van cdK's en burgemeesters staat sinds enkele jaren niet meer in de Grondwet en is daarmee een zaak van de gewone wetgever. De aanstellingswijze, zoals deze in de Provinciewet en de Gemeentewet is geregeld, is niet gewijzigd sinds de deconstitutionalisering. Provincies en gemeenten kunnen hiervoor geen afwijkende procedure hanteren.

De moties van het lid Ephraïm vragen om een aanzet tot een uitvoeringswet waarbij alle varianten van (andere) aanstellingswijzen worden betrokken. Onder 'aanzet tot een uitvoeringswet' wordt in dit verband een brief verstaan waarin wordt ingegaan op (Grond)wettelijke kaders en keuzevarianten.

U heeft aangegeven één brief in reactie op beide moties aan de Kamer te willen sturen.

Inhoudelijk

Voor de aanstellingswijze van burgemeesters had minister Plasterk destijds al een notitie aangeboden met verschillende varianten. Bijgevoegde concept-brief

verwijst daarnaar en gaat ook nader in op de rol, positie en aanstellingswijze van de cdK's.

Voor beide ambten is de conclusie dat de aanstellingswijze voortvloeit uit de rol en positie van de desbetreffende bestuurder en dat de huidige aanstellingswijze van de cdK en van de burgemeester past bij hun rol en positie binnen het openbaar bestuur. Voor de cdK's speelt daarbij nog hun rol als rijksorgaan een rol.

Er is nu geen aanleiding om hun rol, positie en aanstellingswijze te veranderen.

Onze referentie

2024-0000335122

Datum

31 mei 2024

Toelichting

Politieke context

Beide moties (kamerstukken II, 35 165, nr. 53 en 54; bijlagen 2 en 3) zijn ingediend door het voormalig lid Ephraim (destijds Groep Van Haga). Na de Kamerverkiezingen in november 2023 is dhr. Ephraim niet teruggekeerd in de TK. Tijdens het debat heeft uw ambtsvoorganger de moties ontraden met verwijzing naar het oogmerk van de deconstitutionalisering en het standpunt over het behouden van de huidige aanstellingswijze zoals verwoord in de brief van 13 juni 2022.

Uitslag stemming

Motie 53 (mbt de burgemeester): vóór hebben gestemd de leden van de fracties van GroenLinks, Volt, DENK, Fractie Den Haan, PvdA, Lid Gündogan, D66, lid Omtzigt, BBB, JA21, PVV, FvD, Groep Van Haga.

Motie 54 (mbt de cdK): vóór hebben gestemd: dezelfde fracties m.u.v. het lid Omtzigt.

In het recente hoofdlijnenakkoord is aangegeven dat de betrokken partijen de huidige aanstellingswijze van burgemeesters willen handhaven.

Caribisch Nederland

Met de motie-Wuite c.s., is de regering destijds verzocht om bij elke Kamerbrief waarin nieuw beleid wordt aangekondigd, standaard een passage op te nemen over Caribisch Nederland met een uitleg waarom het beleid wel of niet van toepassing is. Daarbij merk ik op dat het in dit verband niet gaat om nieuw beleid, maar om een voortzetting van bestaand beleid. Ook omdat de moties-Ephraim daartoe niet oproepen, wordt in de conceptbrieven niet ingegaan op de aanstellingswijze van de gezaghebbers van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Financiële/juridische overwegingen

Een eventuele wijziging van de aanstellingswijze van de burgemeester en van de commissaris van de Koning binnen de Grondwettelijke kaders zou wijziging van de Gemeentewet, respectievelijk Provinciewet vergen. Daarnaast zou dit aanleiding geven tot bezinning op hun rol en positie in de interbestuurlijke verhoudingen. Ook hun rol en positie in andere wetten, waaronder de Kieswet, Ambtsinstructie van de commissarissen van de Koning en materiewetgeving, zoals de Wet op de veiligheidsregio's, zou dan moeten worden bezien.

Inrichtingsmodellen waarbij de burgemeester rechtstreeks wordt gekozen zijn ook mogelijk binnen de kaders van de Grondwet. Een presidentiële variant zou wijziging van de Grondwet vergen, omdat die variant leidt tot heroverweging van het hoofdschap van de gemeenteraad.

Krachtenveld

De bestuurlijke partners (VNG, NGB, IPO, Kring cdK's) zijn op de hoogte van de aangenomen moties.

Onze referentie

2024-0000335122

Datum

31 mei 2024

Strategie

Een inhoudelijke brief met verwijzing naar de eerdere brief van minister Plasterk met varianten van de aanstellingswijze (Notitie aanstellingswijze en positie gekozen burgemeester) en met de strekking de bestaande aanstellingswijze van cdK en burgemeester te handhaven past in de lijn van het (demissionaire) kabinet-Rutte IV.

Verder wordt in de brief gewezen op vragen die een andere rol, positie en aanstellingswijze met zich brengen, hetgeen een zorgvuldige doordenking en afweging vraagt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief reactie moties Ephraim inzake aanstellingswijze cdK en burgemeester (def)	
2.	Motie van het lid Ephraim inzake aanstellingswijze cdK	
3.	Motie van het lid Ephraim inzake aanstellingswijze burgemeester	